

Bart Meerdink

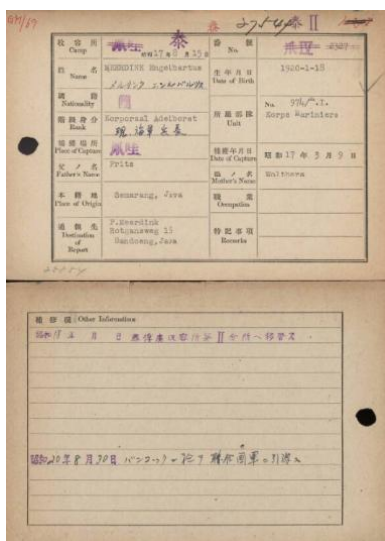

Engelbartus Frederik (Bart) Meerdink is op 19 januari 1920 geboren in Demak, Semarang, NOI. Hij was de zoon van Frits Meerdink (1892-1943) en Woltera Hendrika Hofstede (1893-1970). Hij had een twee jaar oudere broer, Wolter Hendrik (14 maart 1922).

Hun vader Frits is een begaafd ingenieur. Hij werkt bij de Provinciale Waterstaat Midden-Java en heeft de leiding over de aanleg van grootschalige infrastructuur: wegen, bruggen en irrigatiewerken. De familie gaat wonen waar de projecten zijn, met als gevolg dat de jongens een reeks scholen in allerlei delen van de archipel bezoeken. Begin jaren dertig woont het gezin tijdens twee verlofjaren in Den Haag. Ze maken de oversteek met het legendarische schip de Dempo.

Terug in Indië schooieren Bart en Wolter door de immense natuur. Ze krijgen les in een oude vechtsport met stokken om zich te weer te stellen tegen de soms hardhandige cultuur van hun Indische buurtgenoten. Sport is belangrijk: ze zwemmen bij club Centrum in Bandung, spelen waterpolo en doen constant aan fysieke training. Ze zijn ook actief bij Scouting en allerlei verenigingen, elk moment biedt kans op een nieuw avontuur.

Bert voltooide de Hogere Burgerschool in mei 1940 en vervulde zijn dienstplicht in het KNIL, maar de marine trok hem meer. Uiteindelijk kwam hij op het Koninklijk Instituut voor de Marine (KIM) in Soerabaja, een fantastische maar keiharde opleiding.

Bart was aan het begin van de oorlog korporaal adelborst bij het Korps Mariniers. Hij werd na de overgave op Japan krijgsgevangen gemaakt, na enige maanden ondergebracht in een school te Malang en in januari 1943 overgebracht naar een kamp nabij Batavia, waar de beruchte beul Sony de scepter zwaaide. Hij bleef hier echter niet lang want al snel volgde het bericht dat hij met 3.000 andere mensen zou worden overgeplaatst naar Singapore.

Op 25 januari 1943 vertrekt hij met de Tacoma Maru 2 (3000 ton) uit Tandjong Priok (haven van Batavia) naar Singapore. De mannen waren deels afkomstig uit het kamp Patekoan in Batavia. Dit transport werd aangeduid als Java Party 10, het 10e krijgsgevangenen-transport dat van Java vertrok. Drie dagen later kwam het schip aan in Singapore. De krijgsgevangenen werden overgebracht naar het Changi-kamp. Daar aangekomen werd hij opgesloten in de voormalige Engelse kazerne te Changi Hills. Hier ontmoette hij zijn vader, die ook gevangen genomen en geïnterneerd was, voor de allerlaatste keer. Vanuit hier werden ze per trein overgebracht naar Ban Pong aan het beginpunt van de Birma-spoorweg in Thailand.

De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Samen met duizenden andere krijgsgevangenen moet Bart werken aan de beruchte spoorlijn. Na een dodenrit per trein en een voettocht van meer dan 200 kilometer door de jungle begint de zwartste periode in zijn leven. Hij redt het tot het einde van de oorlog: *'Ik was sterk en heb geluk gehad. Het was onwezenlijk, aan het eind van de oorlog werd ik meteen goedgekeurd en heb ik met de Rode Olifantbrigade Bali gezuiverd van Japanse troepen.'*

Bij de invasie van de Japanners in maart 1942 is zijn broer Wolter bij Soerabaja dodelijk gewond geraakt. Wolter ligt begraven op het Nederlands ereveld Kembang Kuning in

Soerabaja. Hij zat bij de infanterie. Hun vader was tewerkgesteld aan de Birmaspoorlijn en is in augustus 1943 in kamp Nam Tok bezweken aan dysenterie en uitputting. Hij ligt begraven op het ereveld Kanchanaburi.

Na de oorlog keerde Bart terug naar Nederland om in maart 1948 weer naar Nederlands-Indië te gaan. Hij bleef actief als militair. Hij trouwde met J.G. de Vries en ze kregen twee kinderen.

Bart is overleden te Dordrecht op 11 juli 2012.

Meer informatie

[Een gezin gaat ten onder | Oorlogsgravenstichting](#)

[De Nederlandse Krijgsmacht - Meerdink, Bart](#)

[Makassar \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[THAILAND \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Java Party 12 \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Tacoma Maru 2.htm](#)

[De locomotief » 26 jan 1920 - Art. 87 | Delpher](#)

[De Telegraaf » 25 apr 1970 - Art. 559 | Delpher](#)

[Frits Meerdink | Oorlogsgravenstichting](#)

[Japanse interneringskaarten | Nationaal Archief](#)

[Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia](#)

[De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek](#)

[Birma-Siam Spoorweg - SHBSS](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.